

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи Ам-18, ААм-18, АДм-18,  
АЕМ-18, АПм-18, АПТм-18

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

проректор з НІР

професор \_\_\_\_\_ Д.М. Клец  
“ \_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни **Інтелектуальна власність**  
(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)

підготовки **Магістр**  
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

в галузі знань **27 Транспорт; 13 Механічна інженерія;**  
**14 Електрична інженерія; 01 Освіта**  
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **274 Автомобільний транспорт; 133 Галузеве**  
**машинобудування; 141 Електроенергетика, електротехніка та**  
**електромеханіка; 142 Енергетичне машинобудування; 015.13**  
**Професійна освіта (метрологія, стандартизація та сертифікація);**  
**015.20 Професійна освіта(Транспорт)**  
(шифр і назва спеціальності)

за освітньою програмою **Автомобільний транспорт; Галузеве**  
**машинобудування; Автомобілебудування; Електричні системи і**  
**комплекси транспортних засобів; Двигуни внутрішнього згорання;**  
**Професійна освіта. метрологія, стандартизація та сертифікація;**  
**Професійна освіта. Транспорт**

мова навчання **державна**

### 1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

**Метою дисципліни** є підготовка майбутніх фахівців у галузі права інтелектуальної власності і формування навиків при використанні існуючих правових норм у професійній діяльності для самостійного вирішення завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних зі створенням, використанням та охороною об'єктів інтелектуальної власності.

**Предметом** навчальної дисципліни - є сукупність суспільних відносин, які складаються в сфері створення, використання та захисту результатів творчої, інтелектуальної діяльності людини.

**Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни є:

по-перше, засвоєння специфічної фахової термінології, формування професійно грамотної юридичної мови – як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;

по-друге, розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;

по-третє, вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності, вкрай важливих для самовдосконалення та навчання у вузі.

**2. Передумови для вивчення дисципліни:** навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» вивчається на першому курсі магістратури, спираючись на всі знання та вміння, отриманні після вивченої раніше дисципліни «Правознавство».

### 3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - <u>3</u> Кількість годин - <u>90</u>	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова, вибіркова)	
Семестр викладання дисципліни	<u>1</u> (порядковий номер семестру)	_____ (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>залік</u> (залік, екзамен)	
<b>Розподіл часу:</b>		
- лекції (годин)	<u>16</u>	_____
- практичні заняття (годин)	<u>16</u>	_____
- самостійна робота студентів (годин)	<u>58</u>	_____

#### **4. Очікувані результати навчання з дисципліни**

По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні

##### **знати:**

- поняття інтелектуальної власності та систему права інтелектуальної власності;

- принципи та джерела авторського права;

- процедуру патентування об'єктів промислової власності;

- нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності;

- поняття та види захисту і охорони об'єктів інтелектуальної власності

- основні нормативні акти в галузі інтелектуальної власності;

##### **вміти:**

- використовувати джерела права інтелектуальної власності;

- захищати своє авторське право та суміжні права;

- розраховувати економічну вартість об'єктів інтелектуальної власності;

- патентувати винаходи, корисні моделі та промислові зразки;

- здійснювати захист своїх порушених прав.

- визначати, що відноситься до об'єктів інтелектуальної власності;

- працювати з джерелами захисту права інтелектуальної власності

України;

- застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень та творчої продукції, провести патентні дослідження в певній галузі техніки та оформити заявку на винахід або інший об'єкт промислової власності, заявку на об'єкт авторського права, зокрема на комп'ютерні програми і бази даних, документи на комерційну таємницю, використати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок з метою створення конкурентоспроможної продукції;

**Мати уявлення** ( згідно вимог структурно-логічної схеми підготовки фахівця) про місце дисципліни в системі наукових знань та розвиток інтелектуальної власності в Україні.

## 5. Критерії оцінювання результатів навчання

- Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Роз'яснення оцінки	Кількість балів	Оцінка за	
		шкалою ЄКТС	національною шкалою
відмінне виконання з незначною кількістю помилок	90-100	A	відмінно (зараховано)
вище середнього рівня з кількома помилками	80-89	B	добре (зараховано)
загалом робота правильна, але з певною кількістю помилок	75-79	C	добре (зараховано)
непогана, але зі значною кількістю помилок	67-74	D	задовільно (зараховано)
виконання задовольняє мінімальні критерії	60-66	E	задовільно (зараховано)
потрібне повторне перекладання	35-59	FX	не задовільно (не зараховано)
повторне вивчення дисципліни	1-34	F	не задовільно (не зараховано)

- 6. Засоби діагностики результатів навчання** проводяться у формі усного опитування, підготовки та виступу з докладами на задані теми, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, заліку.

## 7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назва теми лекційного матеріалу	Кільк. годин	Назва тем	Кільк. годин	Література
	очна		очна	
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
<b>Семестр 1.</b>				
Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність	<b>2</b>	ПР1.Поняття законодавства про інтелектуальну власність. СРС1. Співвідношення між правом інтелектуальної власності та правом власності	<b>2</b>  <b>6</b>	Основна [7,33]; додаткова [58-60,66,68-69,72,80-82,89]

Тема 2 Авторське право	<b>2</b>	ПР2. Вільне використання твору. СРС2. Перехід авторських прав. Передача (уступка) авторського права.	<b>2</b> <b>7</b>	Основна [7,9,30,33-34,43,45,50,52]; додаткова [68-71,80-82,86-90,92-96,100,103-106,108-111]
Тема 3. Характеристика суміжних прав.	<b>2</b>	ПР3. Правила торгівлі екземплярами аудіовізуальних творів. СРС3. Колективне управління авторськими й суміжними правами.	<b>2</b> <b>7</b>	Основна [7,9,11,15,24,26,28,30,31,33-35,45,46,50,52]; додаткова [57-60,80-82,87,92-96,100,104-106,110-115]
Тема 4 Патентне право	<b>2</b>	ПР4. Поняття патенту, його види. СРС4. Порядок отримання патенту на винахід і корисну модель.	<b>2</b> <b>8</b>	Основна [1,3,7,10,13,14,21,22,25,27,29,35,51,56]; додаткова [57,61-66,69,82,87,92-97,109-115]
Тема 5.Право інтелектуальної власності на торговельну марку	<b>2</b>	ПР5. Класифікації торговельних марок СРС5. Умови надання правової охорони торговельним маркам згідно законодавства України	<b>2</b> <b>8</b>	Основна [1,25,32,35-37,39,54,55]; додаткова [57,68-69,82,87,90,93-96,98,108-115]
Тема 6. Право ІВ на комерційне найменування	<b>2</b>	ПР6. Особливості суб'єктивних прав інтелектуальної власності на комерційні позначення СРС6. Відмінність між комерційним найменуванням і торговельною маркою	<b>2</b> <b>8</b>	Основна [1,3,33-35]; додаткова [59,68,74-78,80,84,90-96,109-115]
Тема 7. Право ІВ на географічне зазначення	<b>2</b>	ПР7. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення. СРС7. Припинення права на використання географічного зазначення.	<b>2</b> <b>6</b>	Основна [4,35,38,40,51,53]; додаткова [66,68-69,79-82,90-96,99,106,108-115]
Тема 8. Правові засади укладання окремих видів договорів у сфері ІВ	<b>2</b>	ПР8. Сторони ліцензійного договору та їх правове положення СРС8. Поняття договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності	<b>2</b> <b>8</b>	Основна [1,3,12,16,32-34,43,]; додаткова [64,67,70-73,85,88,90,101,103-115]
<b>Усього за семестр</b>	<b>16</b>	ПР СРС	<b>16</b> <b>58</b>	
<b>УСЬОГО за дисципліну</b>	<b>16</b>	ПР СРС	<b>16</b> <b>58</b>	

## 8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять немає (за наявності)

9. **Форми поточного та підсумкового контролю** здійснюються у вигляді поточних письмових контрольних робіт та підсумкового заліку.

## 10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення немає (за потреби)

### 11. Рекомендовані джерела інформації

#### *Основна*

#### *Закони України:*

1. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 18–22. – Ст. 144. – Електрон. версія ред. 01.01.2014р.
2. Договір про закони щодо товарних знаків від 27 жовтня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995\\_102/page2](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_102/page2).
3. Закон України від 15 травня 2003 р. «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15.5>.
4. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/752-14>.
5. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/page>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Прийнятий 7 грудня 1984р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1984 - додаток до №51 - Ст. 1122.
7. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // ВВР України. – 1996 – № 30 – Ст. 141.
8. Кримінальний кодекс України. Прийнятий 5 квітня 2001р. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131)
9. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року// ВВР України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
10. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 року// ВВР України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2362-III / Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 117.
12. Про дію міжнародних договорів в Україні: Закон України від 22 грудня 1993 року // ВВР. – 1994. – № 50. – Ст. 473.
13. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164. – Електрон. версія ред. 13.01.2009р.
14. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379. – Електрон. версія ред. 02.12.2012р.
15. Про кінематографію: Закон України від 13 січня 1998 року // ВВР України. – 1998. – № 22. – Ст. 114.
16. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 1994 року // ВВР України. – 1994. – №10. – Ст. 45
17. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року// ВВР України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
18. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року// ВВР України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.

19. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 року // ВВР України. – 2007. – № 29. – Ст. 389.
20. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року // ВВР України. – 2002. – № 17. – Ст.121.
21. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від грудня 1993 року // ВВР України. – 1994.– № 7. – Ст.32.
22. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994.– № 7. – Ст. 34.
23. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 17 липня 2001 року// ВВР України. – 2001. – №47. – Ст. 251.
24. Про приєднання України до Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми: Закон України від 20 вересня 2001 року// ВВР України. – 2002. – № 2. – Ст. 15.
25. Про приєднання України до Локарнської угоди про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків: Закон України від грудня 2008 року // ВВР України. – 2009. – № 15. – Ст. 2009.
26. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення: Закон України від 20 вересня 2001 року // ВВР України. – 2002. – № 2. – Ст. 13.
27. Про приєднання України до Страсбурзької угоди про Міжнародну патентну класифікацію: Закон України від 17 грудня 2008 року// ВВР України. – 2009. – № 15. – Ст. 199.
28. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. – 2000. – № 24. – Ст. 183.
29. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року// ВВР України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
30. Про театри і театральну справу: Закон України від 31 травня 2005 року // ВВР України. – 2005. – № 26. – Ст. 350.
31. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://kmu.gov.ua/kmu/docs/EA00\\_Ukraine-EU\\_Association\\_Agreement\\_\(body\).pdf](http://kmu.gov.ua/kmu/docs/EA00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf).
32. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2989. –Електрон. версія.
33. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356. – Електрон. версія ред. 01.01.2014р.
34. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. – Т. 6: Право інтелектуальної власності / За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х.: ФОП Лисяк Л., 2011. – 592 с.

#### **Підзаконні нормативно-правові акти України**

35. Державні реєстри // Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/registers.html>.
36. Знаки для товарів та послуг // Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/signs.html>.
37. Наказ Держпатенту України «Про затвердження Правил складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг» від 28 липня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95>.
38. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання

zareestrovanih kvalifikovanih zaznachen' pohodzhen'ya tovariv» № 798 від 13.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1086-018>.

39. Наказ Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Положення про Перелік видових назв товарів» № 583 від 12.12.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0061-01>.

40. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару» № 598 від 17.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0772-01>.

41. Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності: постанова Кабінету Міністрів України № 674 від 17 травня 2002 року// Офіційний вісник України від 7 червня 2002 р. № 21.

42. Положення про Державну службу інтелектуальної власності України: постанова Кабінету Міністрів України № 658 від 19 листопада 2014 року//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

43. Про державну реєстрацію авторських прав і договорів, які стосуються прав автора на твори: постанова Кабінету Міністрів України №1756 від 27 грудня 2001 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

44. Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідницько-конструкторських робіт і дисертацій: постанова Кабінету Міністрів України від №162 від 31 березня 1992 року // [Електронний ресурс].– Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

45. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав: постанова Каб. Міністрів України від 18.01.2003 р. № 72 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 4. – Ст. 129. – Електрон. версія. ред. 21.09.2011р.

46. Про затвердження положення з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: постанова Кабінету Міністрів України від №1555 від 13 жовтня 2000 року// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

47. Про затвердження регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: наказ Міністерства освіти і науки України № 622 від 15 вересня 2003 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.sdip.gov.ua](http://www.sdip.gov.ua).

48. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України № 442 від 10 вересня 2014 року//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).

49. Про створення державного підприємства «Український інститут промислової власності»: наказ Міністерства освіти і науки України № від 7 липня 2000 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.ukratent.org.ua/nakaz\\_monu.htm](http://www.ukratent.org.ua/nakaz_monu.htm).

50. Про участь України у Всесвітній конвенції про авторське право 1952 року: Постанова Верховної Ради України від 23 грудня 1993 року // ВВР України. – 1994. – № 13. – Ст. 70.

51. Об'єкти промислової власності – форми бланків офіційних документів // Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://sips.gov.ua/ua/blanki\\_pohodj.html](http://sips.gov.ua/ua/blanki_pohodj.html).

#### **Міжнародні договори:**

52. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Закон України Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року) від 31 травня 1995 року// ВВР України. – 1995. – № 21. – Ст. 155.

53 Лісабонська угода про охорону вказівок про місце походження виробів та їх міжнародну реєстрацію від 31 жовтня 1958 р. [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995\\_b11](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_b11).



54. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_134](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134).

55. Ніщяка угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995\\_066](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_066).

56. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року // Офіц. вид.– К., «Ін Юре», 2004. – 30 с.

*Додаткова:*

57. Аврамова О. Є., Ревелюк І. С. Система суб'єктів інтелектуальної власності / О. Є. Аврамова, І. С. Ревелюк // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – №6(980). – 2013. – С. 30-33.

58. Аврамова О. Правові засади інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб. для студ. денної та заоч. форм навчання за фахом «Інтелектуальна власність»/ О. Аврамова, Н. Васильєва, Перевалова; Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. Ін.-т». – Х.: НТУ «ХПІ», 2011. – 135 с.

59. Бабенко В. Інтелектуальна власність: навч. Посіб / В. Бабенко, Лимар; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін.-т держ. упр. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2011. – 152 с.

60. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник / В. Д. Базилевич. – К.: Знання, 2006. – 431 с.

61. Безклубий І А. До питання про захист патентних прав у ліцензійному договорі // Вісн. Київ, ун-ту ім. Т. Шевченка. - Вип. 36. Юридичні науки. - 1998. - С. 24-27.

62. Боденхаузен Г. Парижская конвенция по охране промышленной собственности. Комментарий / Пер. с французкого Тумановой Н. под ред. проф. Богуславского М. – М.: «Прогресс», 1977. – 377 с.

63. Бошицький Ю. Правова охорона винаходів та корисних моделей в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Ю. Бошицький, Я. Воронін; НАН України, Київ. ун-т права, Міжнар. центр прав. пробл. інтелект. власності при Ін-ті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К., 2010. – 339 с.

64. Бошицький Ю. Л. Правове регулювання службового винахідництва: проблеми теорії та практики / Ю. Л. Бошицький, М. М. Яшарова. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2012. – 260 с.

65. Головкова О. М. Генезис правової охорони інтелектуальної власності / О. М. Головкова // Форум права. – 2008. – №1. – С. 92 – 98. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP>.

66. Дзера О. В. Деякі теоретичні та практичні питання права власності в Україні // Збірник рішень та арбітражної практики Вищого арбітражного суду України. – 1996. – №1. – С. 203–211.

67. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.

68. Дроб'язко В. Дроб'язко Р. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.

69. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с.

70. Жилінкова О. В. Договори в сфері реалізації авторських прав на музичний твір / О.В. Жилінкова. – Х.: Ксилон, 2008. – 212 с.

71. Завальная Ж.В. Видавничий договір як вид авторського договору: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 2002. – 18с.

72. Ідріс К. Інтелектуальна власність – потужний інструмент економічного зростання. – Всесвітня Організація Інтелектуальної Власності, 2006. – 371 с.

73. Інтелектуальна власність – компоненти взаємодії [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності України. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/city.html>.
74. Іщук С. І. Виключність права на комерційне (фірмове) найменування / С. І. Іщук // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2008. – С. 427–431.
75. Іщук С. І. Особливості виникнення права інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування / С. І. Іщук // Держава і право : Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 37. – К. : Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2007. – С. 414–419.
76. Іщук С. І. Особливості суб'єктивного права інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування [Електронний ресурс] / С. І. Іщук // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2010. – № 1. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2010/n1/10isikfn.pdf>.
77. Іщук С. Структура комерційного (фірмового) найменування / С. Іщук // Юридична Україна. – 2008. – № 8. – С. 46–50.
78. Іщук С. Сутність комерційного найменування як об'єкта права інтелектуальної власності / С. Іщук // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2006. – Випуск 43. – С. 172-179.
79. Компанієць В. В. Особливості правової охорони географічних зазначень в Україні / В. В. Компанієць // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 1, том 1. – С. 137-141.
80. Коссак В. М. Право інтелектуальної власності / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
81. Коссак В. М., Якубівський І. Є. Право інтелектуальної власності: Підручник / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
82. Кравець В. Р. Право інтелектуальної власності (у запитаннях і відповідях): навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 264 с.
83. Кравченко І. С. Система законодавчого регулювання адміністративно-правових відносин інтелектуальної власності в Україні / І. С. Кравченко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2007. – №2. – С. 109–115.
84. Кривошеїна І. В. Комерційні найменування: історичний аспект виникнення і розвитку поняття / І. В. Кривошеїна // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 22; част. 1. – С. 161-163.
85. Крижна В.М. Ліцензійний договір - правова форма реалізації патентних прав: Автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 1999.-20 с.
86. Крижна В., Яркіна Н. Право інтелектуальної власності України: конспект лекцій / за ред. В. Борисової. – Х.: Право, 2008. – 110 с.
87. Кулініч О. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Кулініч, Л. Романадзе; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – О.: Фенікс, 2011. – 491 с.
88. Мусіяка ВЛ. Авторские договоры: Учеб. пособие. - К.: УМК ВО, 1988.-84 с.
89. Николюк М. З. Подібність і розбіжності права власності та права інтелектуальної власності: обліковий аспект / М. З. Николюк // Вісник ЖДТУ. – № 2 (44). – 2008. – С. 111-116.
90. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с.
91. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування [Електронний ресурс]: матеріал/№-1-право-інтелектуальної-власності-на-комерційне-найменування – Режим доступу : <http://mego.info/матеріал/№-1-право-інтелектуальної-власності-на-комерційне-найменування> – Заголовок з екрана.

92. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 270 с.
93. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. у запитання та відповідях / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад."; за заг. ред. О. І. Харитонові. – Х.: Одіссей, 2012. – 189 с.
94. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
95. Право інтелектуальної власності: підручник / за ред.: О.А. Підопригора, О.Д. Святоцький. – К.: Ін Юре, 2002. – 602 с.
96. Право інтелектуальної власності: [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / [за ред. О. А. Підопригори, О. Д. Святоцького]. – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2002. – 624с.
97. Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: [збірник наукових статей] / [за ред. Ю. С. Шемшученка, Ю. Л. Бошицького]. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. – 548 с.
98. Репешко П. І. Міжнародно-правова система охорон права інтелектуальної власності на товарні знаки / П. І. Репешко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 22; част. 1. – С. 212-216.
99. Святоцький О. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю / Святоцький О., Крайнев П., Прахов Б. – К., «Ін Юре», 2004. – 348 с.
100. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
101. Харитонов Є. О. Цивільні правовідносини / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova. – 2-е вид. – О.: Фенікс, 2011. – 456 с. – (Цивілістика).
102. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. – К. : ТОВ «Альфа-ПШК», 2004. – 56 с.
103. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х.: Право, 2014. Т. 1. – 656 с. – Розд. 6, гл. 25–29. Т. 2. – 816 с. – Розд. 14, гл. 59–61.
104. Цивільне право Том 2 [https://pidruchniki.com/1380020147949/pravo/litsenziyniy\\_dogovir](https://pidruchniki.com/1380020147949/pravo/litsenziyniy_dogovir)
105. Цивільне право України: [підручник]: [у 2-х кн.] / [за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової]. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 864 с.
106. Цивільне право України Том 2 <http://mego.info/матеріал> / №4-договір-про-передання-виключних-майнових-прав-інтелектуальної-власності
107. Цират А. В. Руководство по составлению и заключению франчайзинговых договоров: право и практика: учеб.-практ. пособие / А. В. Цират. – К.: Истина, 2010. – 352 с.
108. Юридична енциклопедія: В 6 т. Т. 2 / Редкол.: Ю. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1999. – 744 с.
109. Юскаєв В. Б. Інтелектуальна власність: навчальний посібник у двох частинах / В. Б. Юскаєв – Суми : Видавництво СумДУ, 2010. – Ч.2. – 148 с.

#### **Інформаційні ресурси в Інтернеті**

110. МЕГА-НаУ: профес. юрид. система [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.nau.kiev.ua>.
111. [http //rada.gov.ua](http://rada.gov.ua)
112. [http //www.kmu.gov.ua/mainestat](http://www.kmu.gov.ua/mainestat).
113. [http //www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
114. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>.
115. Портал Ліга Закон: Законы Украины, последние новости Украины. – Режим доступа : <http://www.ligazakon.ua/>.

**Розроблено та внесено:** кафедрою обліку, оподаткування та міжнародних економічних відносин

**Розробник (и) програми:** доцент, к.ю.н., доцент Л.В. Єрофєєнко \_\_\_\_\_

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри  
Протокол № \_ від “\_\_” \_\_\_\_\_ 2018р.

**Завідувач кафедри**      проф. \_\_\_\_\_      В.В. Маліков  
вчене звання      підпис      прізвище та ініціали

**Погоджено**  
Завідувач кафедри      ТЕСА      проф.      \_\_\_\_\_      В.П. Волков  
назва кафедри      вчене звання      підпис      прізвище та ініціали  
“\_\_” \_\_\_\_\_ 2018 року

**Погоджено**  
Завідувач кафедри      Автомобілів      проф.      \_\_\_\_\_      Клименко В.І.  
назва кафедри      вчене звання      підпис      прізвище та ініціали  
“\_\_” \_\_\_\_\_ 2018 року

**Погоджено**  
Завідувач кафедри      ДВЗ      проф.      \_\_\_\_\_      Абрамчук Ф.І.  
назва кафедри      вчене звання      підпис      прізвище та ініціали  
“\_\_” \_\_\_\_\_ 2018 року

**Погоджено**  
Завідувач кафедри      Технологій машинобудування і ремонту машин  
назва кафедри

проф.      \_\_\_\_\_      М.А. Подригало  
вчене звання      підпис      прізвище та ініціали  
“\_\_” \_\_\_\_\_ 2018 року

**Погоджено**  
Завідувач кафедри      Автомобільної електроніки      проф.      \_\_\_\_\_      О.В. Бажинов  
назва кафедри      вчене звання      підпис      прізвище та ініціали  
“\_\_” \_\_\_\_\_ 2018 року

**Погоджено**  
Декан Автомобільного факультету      проф.      \_\_\_\_\_      О.В. Сараєв  
вчене звання      підпис      прізвище та ініціали

© \_\_\_\_\_, 2018 рік

© \_\_\_\_\_, 2023 рік